

REPUBLICA MOLDOVA
Raionul Orhei
Primăria Comunei Vișcăuți

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Vișcăuți, Raionul Orhei

Perioada de implementare: 2025 – 2030

Elaborat de:

Echipa tehnică AO Oikumena,
în colaborare cu Echipa Primăriei Comunei Vișcăuți

Aprobat de:

Consiliul Local Vișcăuți
Hotărârea nr. ____ / ____ _____ 2025

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Vișcăuți, Raionul Orhei

Notă: Acest document reprezintă un ghid orientativ, care poate fi actualizat și adaptat în funcție de schimbările economice, tehnologice și de mediu. Pentru o implementare de succes, este crucială cooperarea dintre autoritățile locale, locuitori, investitori și organizațiile partenere, în scopul maximizării beneficiilor economice, sociale și de mediu pentru comuna Vișcăuți.

PREFAȚĂ

Vișcăuți este un sat din raionul Orhei, Republica Moldova, fiind singura localitate a comunei cu același nume.

Acest Plan Local de Acțiuni (PLA) pentru comuna Vișcăuți, din raionul Orhei, urmărește să ofere un cadru strategic pentru dezvoltarea rurală durabilă. Pornind de la o analiză a resurselor naturale, a contextului socio-economic și a stării infrastructurii, documentul propune măsuri menite să îmbunătățească bunăstarea locuitorilor, să stimuleze economia locală și să conserve mediul înconjurător.

ACRONIME & ABREVIERI

- **ADMA** – Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii
- **AIPA** – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- **BERD** – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
- **EE** – Eficiență energetică
- **FAO** – Food and Agriculture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură)
- **FEN** – Fondul Ecologic Național
- **GEFF** – Programul de Finanțare a Economiei Verzi
- **GIS** – Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)
- **GIZ** – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Agenția Germană pentru Cooperare Internațională)
- **IFAD** – Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
- **IPCC** – Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice)
- **LCC** – Land Capability Classification (Clasificarea capacității terenurilor)
- **LDN** – Land Degradation Neutrality (Neutralitatea degradării terenurilor)
- **MAC-P** – Agricultura Competitivă în Moldova
- **MAME** – Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol
- **MDT** – Managementul Durabil al Terenurilor
- **ONG** – Organizație non-guvernamentală
- **PDSISM** – Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică

- **PFP** – Perdele Forestiere de Protecție
- **PNDR** – Programul Național de Dezvoltare Rurală
- **PNERP** – Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor
- **PNUD** – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
- **SDG** – Sustainable Development Goals (Obiective de Dezvoltare Durabilă)
- **TRTP** – Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale”
- **UCIP IFAD** – Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD
- **UE** – Uniunea Europeană

LISTĂ TABELE

1. **Tabelul din secțiunea 4.2. "Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare"**

LISTĂ FIGURI

1. **Harta „Sub-tipuri de sol”**
2. **Harta „Conținutul de nisip (0-5 cm)”**
3. **Harta „Conținutul de praf (0-5 cm)”**
4. **Harta „Conținutul de argilă (0-5 cm)”**
5. **Harta „Stocuri de carbon (0-30 cm)”**
6. **Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor**
7. **Harta „Acoperirea terenurilor”**
8. **Harta „Eroziunea solului”**
9. **Plan – schiță a PFP-urilor din perimetrul comunei**

CUPRINS

PREFAȚĂ	1
ACRONIME & ABREVIERI	1
LISTĂ TABELE	2
LISTĂ FIGURI	2
1. INTRODUCERE	4
2. SITUAȚIA ACTUALĂ	4
2.1. Relieful, clima și apele.....	4
2.2. Resursele naturale	5
2.2.1. Solurile	5
2.2.2. Fond forestier	7
2.2.3. Resurse minerale	7
2.2.4. Resurse energetice	7
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor	7
2.4. Populația, așezările și infrastructura	9
2.5. Protecția mediului.....	10
2.5.1. Managementul deșeurilor	10
2.5.2. Biodiversitatea	10
2.5.3. Perdelele Forestiere de Protecție (PFP)	10
2.6. Hazarduri naturale.....	12
2.6.1. Eroziunea solului	12
2.7. Ariile protejate	13
3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI	14
3.1. Oportunități de dezvoltare	14
3.2. Constrângeri de dezvoltare	14
3.3. Scenarii de dezvoltare.....	14
3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă	14
3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică	15
3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă)	15
4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE	15
4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor.....	15
4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare	17
5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE	25
5.1. Obiectivele strategiei de comunicare	25
5.2. Mesaje-cheie.....	26
5.3. Public-țintă	27
5.4. Canale de comunicare	28
5.5. Activități propuse	30
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	32
BIBLIOGRAFIE	32
ANEXE	32

1. INTRODUCERE

Comuna Vîșcăuți, din raionul Orhei, este caracterizată de un peisaj colinar și de resurse agricole importante. În pofida potențialului său, localitatea se confruntă cu probleme precum infrastructura deficitară, migrația forței de muncă și practicile agricole nesustenabile. Acest Plan Local de Acțiuni își propune să ofere soluții integrate pentru stimularea economiei locale și protejarea mediului, pornind de la nevoile reale ale comunității.

Obiective specifice:

- Analiza contextului natural, economic și social al comunei Vîșcăuți;
- Identificarea principalelor priorități de dezvoltare și a provocărilor curente;
- Formularea de măsuri concrete pentru modernizarea infrastructurii, agricultură durabilă, protecția mediului și diversificarea economică;
- Implicarea activă a locuitorilor, autorităților și investitorilor în implementarea proiectelor strategice.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ

2.1. Relieful, clima și apele

Relieful. Comuna Vîșcăuți se află într-o zonă colinară, cu altitudinea minimă 54,5 m, maximă 293,7 m (amplitudine altitudinală ~239,2 m). Panta medie a terenului este de ~4,9°, cu porțiuni foarte abrupte (panta maximă ~57,4°). Expoziția medie a versanților este de ~132,0° (sud-estică). Relieful comunei este accidentat, dominat de dealuri înalte și versanți foarte abrupti. Pantele medii de aproximativ 9% și orientarea sud-estică înseamnă că eroziunea poate fi accentuată în lipsa protecției solului. În partea de șes, cu soluri fertile, se dezvoltă culturi agricole (cereale, tutun), iar zonele stâncoase de deal sunt pășuni. Parametrii morfometrici (alt mediu ~184 m, amplitudine ~239 m) evidențiază un relief mult fragmentat, cu diferențe mari de nivel. Prin urmare, terasarea pantelor și menținerea zonelor forestiere de protecție sunt esențiale pentru stabilizarea solului și prevenirea alunecărilor de teren.

Clima. Localitatea are un climat temperat-continental, cu ierni reci (-0,98°C, min. -22°C) și veri călduroase (peste 21°C, max. 36°C). Primăverile și toamnele au temperaturi medii între 10-11°C. Precipitațiile medii iarna sunt de 135 mm, iar anual variază între 480-590 mm, cu minime sub 440 mm în anii secetoși și maxime de peste 640 mm în anii ploioși. În viitorul apropiat, temperaturile vor crește cu 1,5-2°C, iar precipitațiile vor deveni mai neregulate.

Sursele de apă. Comuna beneficiază de prezența râului Nistru cu doi afluenți provizorii. Pe teritoriul comunei sunt amenajate doar 2 iazuri mici, utilizate pentru irigații și pescuit. Suprafața totală ocupată de lacuri este 4 ha. De asemenea, rezervele subterane de apă pot fi utilizate pentru consumul domestic, dar calitatea lor variază în funcție de adâncime și locație. Este necesară implementarea unor sisteme de filtrare și monitorizare pentru a asigura siguranța apei potabile. Din cauza creșterii evaporării (cca 0,9 m³ de pe fiecare m² de apă) în viitorul apropiat resursele de apă se vor micșora.

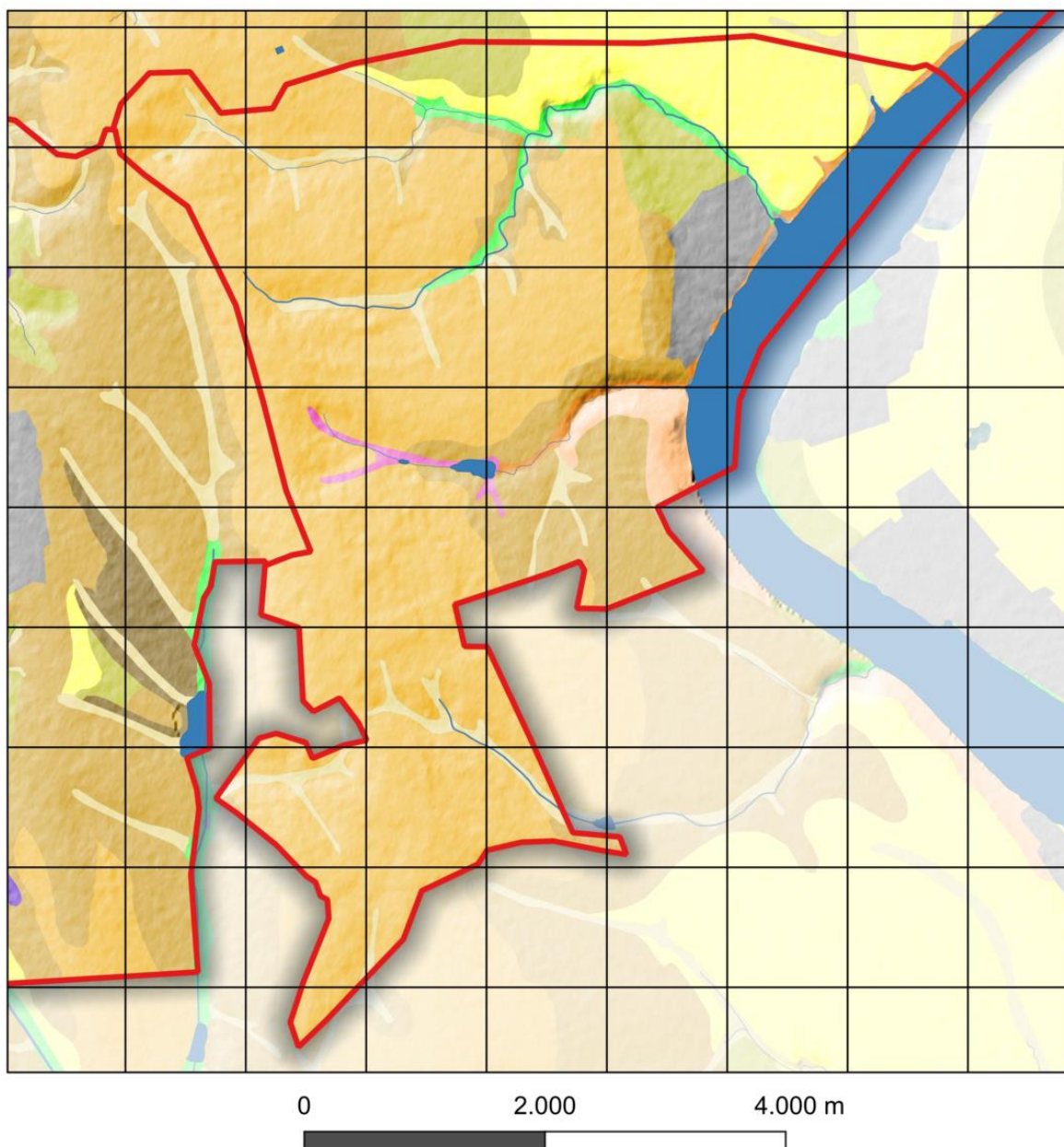
2.2. Resursele naturale

2.2.1. Solurile

Cernoziomurile predomină categoric în cadrul comunei, ocupând aproape în totalitate suprafața solului. Alte tipuri genetice de sol sunt prezente doar în proporții mici, pe suprafețe izolate.

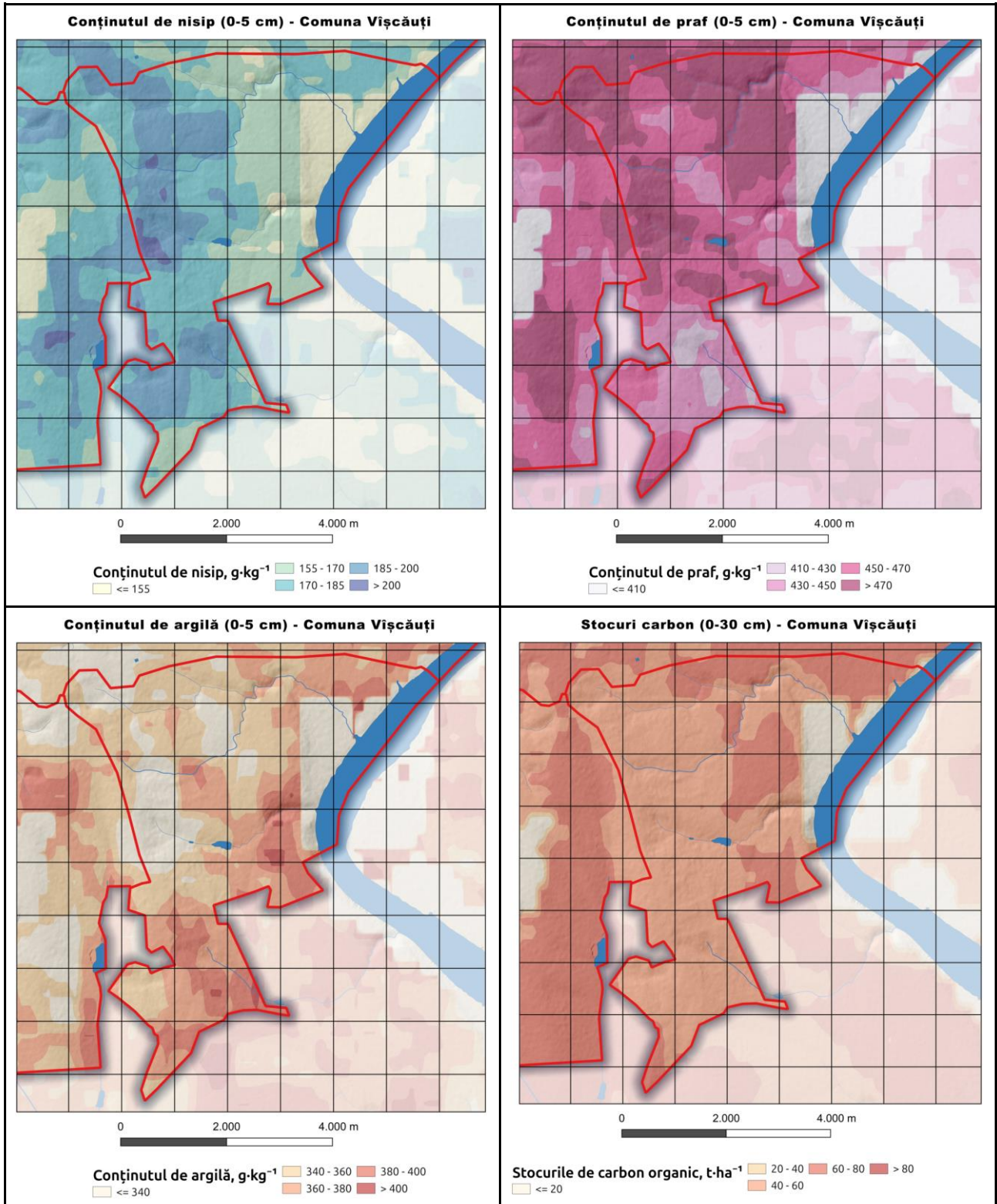
Predomină cernoziomurile fertile, adecvate culturilor de cereale, legume și viță-de-vie. Practicile agricole necorespunzătoare, precum monocultura și utilizarea excesivă a chimicalelor, pot deteriora în timp calitatea solului.

Sub-tipuri de sol - Comuna Vișcăuți

Sub-tipuri de sol	
Cernoziom obișnuit	Sol cernizuomoid tipic
Cernoziom argiloiluvial	Rendzună carbonatică
Cernoziom carbonatic	Sol deluvial ocric
Cernoziom levigat	Sol aluvial molic
	Sol aluvial stratificat

Solurile din această comună au o textură luto-argiloasă, cu circa 36% argilă, 46% praf (silt) și 17% nisip. Textura relativ echilibrată permite atât acumularea apei în sol, cât și un drenaj satisfăcător, sprijinind astfel buna dezvoltare a culturilor. Conținutul de carbon organic este mai scăzut (~5.6%), ceea ce indică o fertilitate moderată și necesitatea unor măsuri de îmbunătățire a rezervelor de humus pentru menținerea productivității. În ansamblu, solul are un potențial agricol ridicat, însă este importantă aplicarea unor practici durabile de gestionare pentru a preveni degradarea pe termen lung. Se recomandă aplicarea periodică a îngrășămintelor organice și utilizarea culturilor verzi pentru a spori conținutul de humus.

Stocul mediu de carbon organic în stratul 0–30 cm este 50.1 t/ha. Pe profilul 0–200 cm, distribuția relativă pe straturi este: 0–5 cm 37.3%, 5–15 cm 19.3%, 15–30 cm 15.5%, 30–60 cm 12.8%, 60–100 cm 9.0% și 100–200 cm 6.2%. Stratul 0–30 cm concentrează ~72.0% din stocul pe profil. Per ansamblu, se observă o scădere treptată a ponderii cu adâncimea.

2.2.2. Fond forestier

Suprafața împădurită este redusă, jucând un rol important în protecția solului și menținerea biodiversității. Extinderea pădurilor pe terenurile marginale ar sprijini stabilitatea solului și captarea carbonului. Satul Vișcăuți dispune de un fond forestier extins pe suprafața de **1319 ha**, din care **1301 ha** sunt păduri în proprietatea publică a statului, iar **18,5 ha** sunt gestionate de primărie. În plus, satul include **4 ha** de fâșii forestiere aflate integral în proprietatea primăriei. De asemenea, satul cuprinde **40,76 ha** de terenuri degradate, râpe și alunecări de teren, care necesită reabilitare ecologică.

2.2.3. Resurse minerale

Pot exista depozite de nisip și argilă, folosite la scară mică în construcții. Este necesară reglementarea strictă a exploatărilor pentru a preveni degradarea mediului.

2.2.4. Resurse energetice

Nu există rezerve fosile, însă dezvoltarea energiei solare și micro-eoliene poate fi o opțiune, date fiind relieful colinar și condițiile climatice.

2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor

Utilizarea terenurilor în comuna Vișcăuți se caracterizează printr-un echilibru aparte între fondul forestier și terenurile agricole, cu o pondere semnificativ mai mare a suprafețelor împădurite față de multe alte localități din zonă.

Terenurile agricole ocupă 36,23% din suprafața totală, ceea ce indică o intensitate mai redusă a exploatării agricole, însă cu un potențial productiv considerabil. Din totalul terenurilor agricole, terenurile arabile domină cu 69,68%, ceea ce reflectă orientarea către culturile de câmp, favorizată probabil de soluri fertile și condiții climatice prielnice. Plantațiile pomicole reprezintă 11,71%, sugerând o tradiție a pomiculturii, iar grădinile – 5,81% – completează peisajul agricol, asigurând diversificarea producției. Pășunile dețin 6,87%, oferind resurse pentru creșterea animalelor, deși ponderea lor este relativ modestă. Terenurile sub construcții (5,50%) corespund zonelor rezidențiale și infrastructurale, iar categoria alte terenuri (0,42%) reprezintă suprafețe cu utilizări variate sau temporar neproductive.

Componenta definitorie a comunei este fondul forestier, care acoperă aproape jumătate din teritoriu (49,83%). Această pondere ridicată are un rol major în menținerea echilibrului

ecologic, protecția solurilor și reglarea regimului hidrologic, dar poate fi și o resursă economică prin exploatare forestieră sustenabilă sau turism verde.

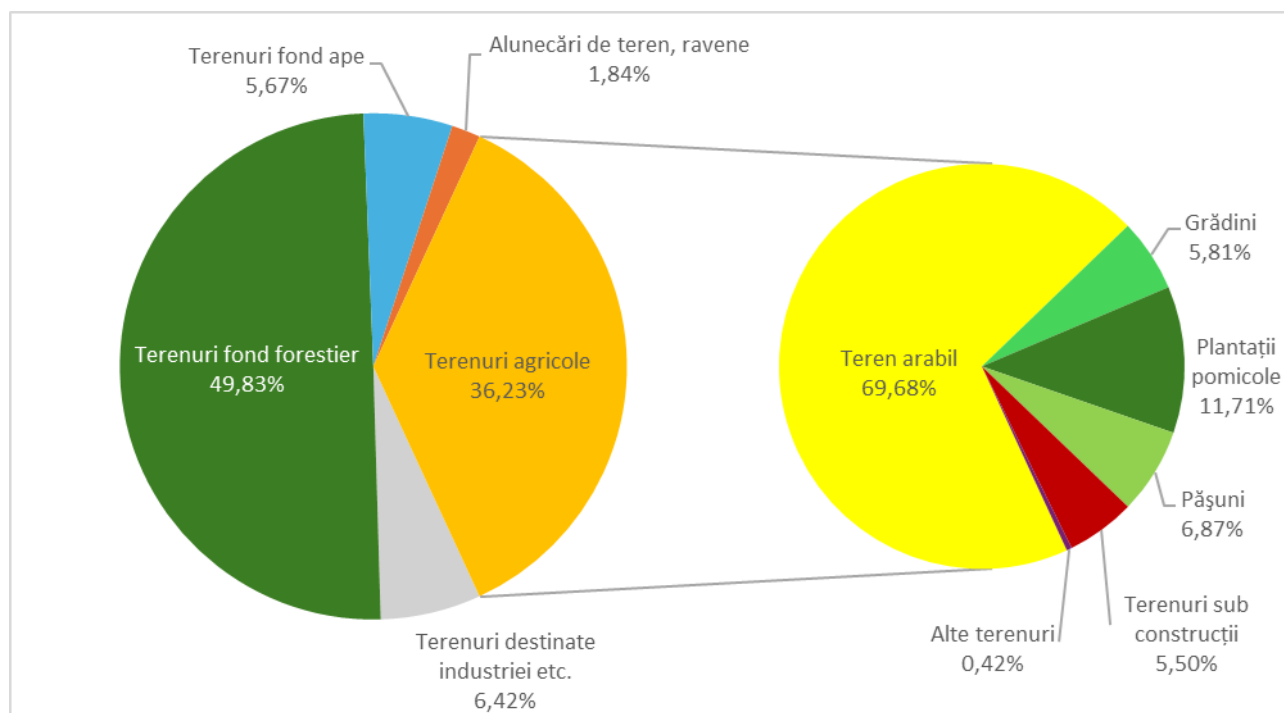
Terenurile destinate industriei și altor activități economice însumează 6,42%, semnalând existența unor zone de activitate non-agricolă, posibil legate de prelucrarea resurselor locale, iar terenurile fondului apelor (5,67%) indică prezența unor lacuri, râuri sau acumulări cu potențial de irigare și agrement.

Prezența alunecărilor de teren și ravenelor (1,84%) atrage atenția asupra unor riscuri geomorfologice ce necesită monitorizare și măsuri de protecție.

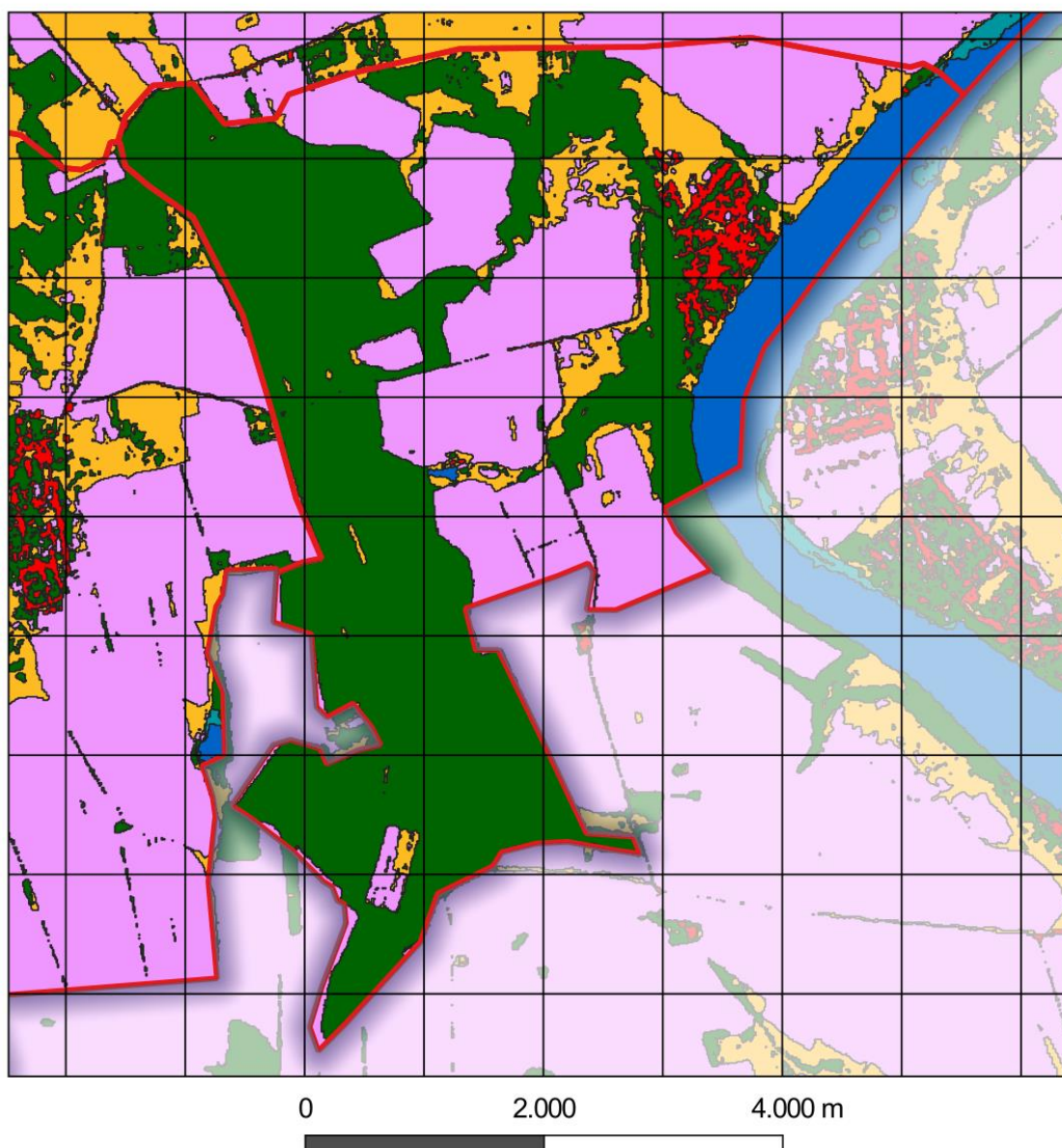
În ansamblu, structura utilizării terenurilor din Vișcăuți arată o comună cu o importantă resursă forestieră, un sector agricol bine conturat, dar cu o distribuție a utilizărilor ce oferă și oportunități de dezvoltare în turism și industrie locală.

Terenurile agricole din sat ocupă **2609 ha**, dintre care **975 ha** au fost expertizate pedologic în anul 2024. Eroziunea solului afectează **33,4% (326 ha)** din terenurile evaluate, **18,7%** prezintă un grad moderat de eroziune, și **7,7%** - puternic.

Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor

Acoperirea terenurilor - Comuna Vâșcăuți

Categorii de terenuri		
Vegetație arboricolă	Terenuri agricole	Bazine acvatice permanente
Pajiști	Terenuri construite	Zone umede înnierbate
	Teren gol/vegetație rară	

2.4. Populația, așezările și infrastructura

Populația. Conform datelor de recensământ, populația comunei Vîșcăuți a fost de 1380 de locuitori în 2004, iar în 2014 a scăzut la 1347 de locuitori, contrar unei tendințe de creștere. Până în 2024, populația a continuat să se reducă, ajungând la 1078 de locuitori, această evoluție fiind influențată de migrația externă și internă, precum și de schimbările economico-sociale care afectează satele Moldovei. Migrația continuă a tinerilor afectează forța de muncă și structura demografică a localității.

Așezările. Satele sunt dispuse în principal în zonele mai joase, cu gospodării individuale și terenuri adiacente. Infrastructura locală necesită investiții pentru a oferi servicii publice de calitate și a susține dezvoltarea economică.

Infrastructura.

- **Drumuri:** O varietate de drumuri asfaltate, pietruite și de pământ care necesită reparații periodice și modernizare.
- **Rețea de apă și canalizare:** Majoritatea gospodăriilor se bazează pe fântâni, iar sistemul de canalizare este inexistent sau minim, creând riscuri de poluare a apei subterane.
- **Energie și telecomunicații:** Alimentarea cu electricitate este relativ stabilă, însă semnalul de internet și telefonie mobilă poate fi slab în anumite zone, afectând potențialul antreprenorial.

2.5. Protecția mediului

2.5.1. Managementul deșeurilor

Sistemul de colectare și depozitare a deșeurilor este rudimentar. Practicile de depozitare necontrolată afectează solul și apa. Crearea unui sistem de gestionare integrată a deșeurilor devine prioritară.

2.5.2. Biodiversitatea

Zonele forestiere și vegetația naturală adăpostesc specii de floră și faună locale. Defrișările și practicile agricole intensive pot pune presiune asupra habitatelor.

2.5.3. Perdelele Forestiere de Protecție (PFP)

În perimetrul primăriei Vișcăuți au fost identificate **4 perdele forestiere de protecție**, cu o suprafață totală de **4,16 ha**, doar una fiind într-o stare funcțională satisfăcătoare. Două din perdelele forestiere sunt caracterizate prin lipsa vegetației, iar una este cu funcționalitate nesatisfăcătoare, grad mediu de uscare, și infestare pe 20%. Compoziția speciilor este dominată de **cireș**(40 ani) într-o PFP, care ca structură are 1 rând și lățime de 2 m; și o singură perdea mai largă (3 rânduri, 6 metri lățime) și include un amestec de **vișin turcesc, paltin de câmp, nuc, și alte diverse tari**. Vârsta medie a arborilor din componența acesteia este de 10 ani. Speciile arborescente din compoziție sunt reprezentate de măceș în 2 PFP, și păducel într-o PFP. Doua perdele forestiere sunt lipsite de subarboret. Terenurile sunt amplasate pe versanți plan, cernoziom stabil, iar în zonele adiacente acestora sunt culturi agricole.

Suprafața celor 4 PFP cu **4,16 ha** identificate reprezintă o pondere critică de **0,16%** din suprafața terenurilor cu destinație agricolă de 2609 ha, mult sub ponderea optimă de 4% necesară pentru protecția solului. Pentru atingerea acestui prag, se recomandă extinderea suprafețelor prin împădurire cu **peste 100 ha**. Gestionarea sustenabilă a terenurilor și implementarea unor măsuri urgente de protecție a solului sunt esențiale pentru prevenirea degradării continue, menținerea fertilității și protejarea mediului. Această extindere ar putea

fi realizată prin împădurirea terenurilor degradate, precum și a celor moderat și puternic erodate, contribuind astfel la protecția solului. Creșterea suprafețelor împădurite va mai contribui și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei, și astfel crearea unor condiții mai favorabile pentru dezvoltarea culturilor agricole. Aplicarea măsurilor de reabilitare a PFP-urilor și împădurirea ar reprezenta un progres semnificativ către o agricultură durabilă și o gestionare mai eficientă a resurselor naturale.

Pentru cele 4 perdele forestiere de protecție sunt propuse următoarele lucrări:

- **Elagaj, pe o suprafață de 0,72 ha (2PFP):** Această lucrare de îngrijire are ca scop îmbunătățirea structurii și sănătății perdelei forestiere, prin îndepărtarea ramurilor uscate, bolnave sau deteriorate. În acest mod, se previne răspândirea bolilor și se asigură o mai bună circulație a aerului în interiorul perdelei, contribuind astfel la creșterea rezistenței la vânt și la îmbunătățirea protecției solului.
- **Reconstrucție integrală, pe o suprafață de 2,05 ha:** Această lucrare presupune reînființarea completă a perdelelor forestiere degradate sau ineficiente, prin plantarea de specii forestiere corespunzătoare condițiilor ecologice locale. Scopul intervenției este refacerea funcțiilor de protecție și ecologice ale perdelei, contribuind la stabilizarea solului și la îmbunătățirea microclimatului agricol.
- **Completări, pe o suprafață de 0,29 ha:** Completările constau în înlocuirea puietilor pierduți sau compromiși în perioada postplantare, pentru a asigura o densitate uniformă și o dezvoltare corectă a structurii perdelei forestiere. Această lucrare este esențială pentru succesul regenerării și consolidarea funcțională a perdelei.
- **Îngrijirea culturilor:** Această lucrare presupune întreținerea și protejarea puietilor plantați prin combaterea buruienilor, afânarea solului și aplicarea tratamentelor necesare pentru un start optim în creștere. Îngrijirea corespunzătoare a culturilor forestiere asigură o dezvoltare sănătoasă a arborilor tineri și sporește eficiența perdelei forestiere în protecția terenurilor agricole.

De asemenea, se recomandă crearea de noi perdele forestiere în satul Vîșcăuți, pentru a atinge o pondere optimă de împădurire care va proteja solul și va preveni eroziunea acestuia. alunecările de teren, și pierderea fertilității. Extinderea fondului forestier ar contribui la stabilizarea solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și protejarea culturilor agricole, îmbunătățind astfel microclimatul local, ce va implica un impact direct pozitiv asupra producției agricole. Extinderea suprafeței de pădure va sprijini și protecția infrastructurii locale, ameliorând condițiile ecologice generale ale satului. O primă acțiune ar fi identificarea și prioritizarea terenurilor vulnerabile, în vederea creșterii procentului perdelelor forestiere de protecție, de la 0,16% la 4%, pondere optimă de protejare a terenurilor agricole. Îmbunătățirea gradului de împădurire va avea efecte pozitive asupra biodiversității și va reduce riscurile de calamități naturale. Este important ca măsurile să fie implementate pe termen lung, argumentat, pentru asigurarea gestionării sustenabile a resurselor locale.

2.6. Hazarduri naturale

Eroziunea și alunecările de teren, precum și secetele repetate, reprezintă principalele riscuri naturale, ce pot fi diminuate prin reîmpăduriri, rotația culturilor și managementul responsabil al apei.

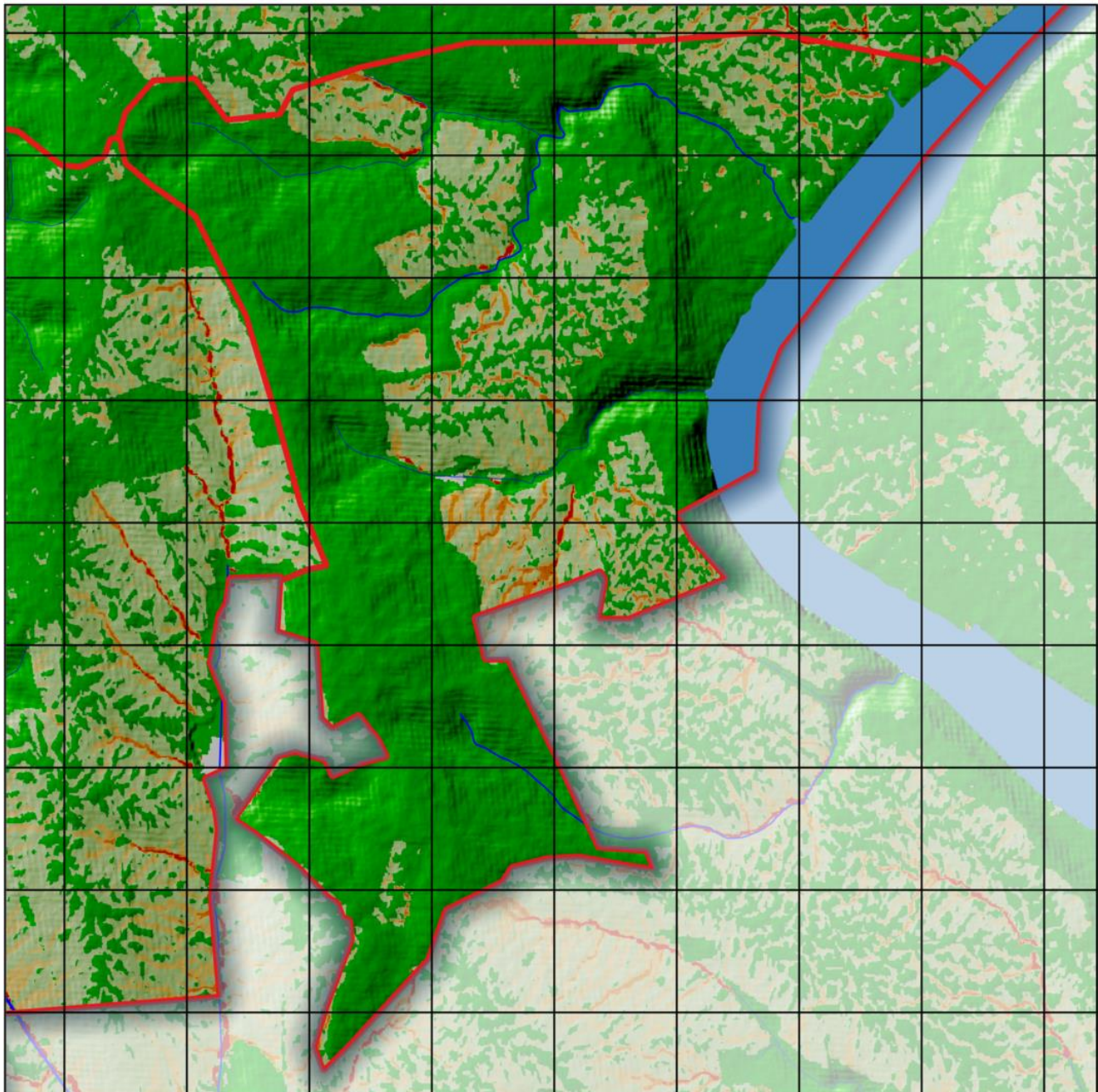
2.6.1. Eroziunea solului

La nivelul comunei Vâșcăuți, eroziunea anuală a solului cauzată de apă este de aproximativ 221 tone, una dintre cele mai scăzute valori înregistrate. Acest nivel redus al eroziunii sugerează că pierderile de sol sunt foarte mici, reflectând un context favorabil din punct de vedere natural și antropic. Posibil, relieful comunei este preponderent domol, iar vegetația existentă (culturi, pajști sau perdele forestiere) protejează eficient terenurile, în timp ce fermierii practică metode care nu expun solul riscului de spălare.

Acest rezultat se datorează în mare măsură ratei medii de eroziune extrem de scăzute – circa 1,3 tone/ha/an, cea mai mică dintre comunele analizate. O astfel de valoare indică un teren în preponderență stabil, cu pante line sau bine acoperite de vegetație, unde apa de precipitații produce doar o eroziune superficială. În concordanță, și pierderea maximă locală măsurată (~81 tone/ha/an) este neglijabilă comparativ cu alte zone, semn că practic nu există focare de eroziune severă în Vâșcăuți. Această situație favorabilă asigură conservarea aproape intactă a stratului fertil al solului și menținerea productivității agricole.

Impactul asupra agriculturii este neglijabil în prezent: terenurile agricole își păstrează stratul fertil, asigurând producții stabile. Cu toate că situația este bună, menținerea ei necesită perseverență. Continuarea aplicării practicilor agricole sustenabile – cum ar fi alternarea culturilor, evitarea arăturilor adânci pe terenurile în pantă și menținerea resturilor vegetale pe sol – este esențială. De asemenea, extinderea elementelor naturale de protecție, precum fâșiile împădurite sau iarba plantată pe marginea loturilor, va contribui la prevenirea oricărei creșteri a eroziunii. Prin aceste măsuri, comuna Vâșcăuți va continua să își protejeze solul și să își mențină capacitatea productivă a terenurilor agricole.

Eroziunea solului - Comuna Vâșcăuți

0 2.000 4.000 m

2.7. Ariile protejate

Comuna Vâșcăuți este gazda unei arii protejate de tip silvic, și anume Rezervația naturală silvică Vâșcăuți. Această rezervație conservă un fragment reprezentativ de pădure autohtonă, protejând speciile de plante și animale caracteristice zonei și menținând procesele ecologice naturale. Deși suprafața rezervației este relativ restrânsă, prezența sa

contribuie la menținerea unei arii de vegetație naturală pe teritoriul comunei și evidențiază importanța conservării pădurilor într-un peisaj altminteri dominat de terenuri agricole. Relevanța ecologică a rezervației este notabilă, oferind un refugiu pentru biodiversitate și un nucleu de habitat nealterat, iar valoarea sa pentru conservare este ridicată în contextul fragmentării accentuate a zonelor împădurite din regiune. Din punct de vedere turistic, rezervația are un profil discret, nefiind o destinație populară, însă poate oferi oportunități pentru activități educative și pentru vizitatorii interesați de natura locală.

3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI

3.1. Oportunități de dezvoltare

1. **Agricultură performantă.** Solurile fertile permit randamente ridicate prin tehnologii moderne, irigații și asocierea fermierilor în cooperative.
2. **Turism rural și ecologic.** Peisajele colinare și tradițiile locale pot fi valorificate prin pensiuni rurale, trasee turistice, evenimente culturale și gastronomice.
3. **Energie regenerabilă.** Exploatarea energiei solare și micro-eoliene poate asigura noi venituri și independență energetică parțială.
4. **Acces la finanțări externe.** Programele europene și naționale pentru dezvoltare rurală pot susține proiecte de infrastructură, agricultură durabilă și inițiative turistice.

3.2. Constrângeri de dezvoltare

1. **Migrația tinerilor și îmbătrânirea populației.** Deficitul de forță de muncă tânără și calificată îngreunează modernizarea și diversificarea economică.
2. **Infrastructură deficitară.** Drumurile, rețeaua de apă-canal, salubritatea – toate necesită investiții pentru a susține dezvoltarea economică și a îmbunătăți calitatea vieții.
3. **Buget local limitat.** Fondurile locale nu pot acoperi proiectele majore, fiind necesare cofinanțări și parteneriate.
4. **Practici agricole nesustenabile.** Monocultura și utilizarea excesivă a pesticidelor pot cauza degradarea pe termen lung a solului și poluarea apei.

3.3. Scenarii de dezvoltare

3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă

Obiective:

- Creșterea randamentului agricol prin mecanizare, soiuri performante și sisteme de irigații.
- Asocierea producătorilor în cooperative pentru a reduce costurile de producție și a îmbunătăți accesul la piață.
- Crearea unor unități de colectare și procesare locală pentru producția agricolă (cereale, legume, lactate).

Riscuri:

- Presiune sporită asupra resurselor de sol și apă, fără măsuri de protecție.
- Investiții financiare inițiale mari și dependență de fluctuațiile prețurilor pieței agricole.

3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică

Obiective:

- Practici agricole ecologice (rotația culturilor, fertilizare organică, combatere naturală a dăunătorilor), menținând calitatea solului și a apei.
- Dezvoltarea sectorului turistic: pensiuni rurale, trasee culturale și naturale, evenimente tematice și gastronomice.
- Reîmpădurirea zonelor expuse la eroziune și protejarea biodiversității prin conservarea habitatelor naturale.

Riscuri:

- Infrastructură turistică insuficientă și nevoie de promovare la nivel regional.
- Necesitatea unor investiții inițiale și a unui proces de adaptare pentru fermieri la standardele ecologice.

3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă)

Obiective:

- Modernizarea treptată a drumurilor, rețelelor de apă-canal și introducerea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor.
- Adoptarea practicilor agricole durabile (reducerea inputurilor chimice, rotația culturilor, protecția apei) pentru a menține fertilitatea solului pe termen lung.
- Crearea de facilități de procesare agroalimentară și a unor inițiative turistice moderate, diversificând sursele de venit ale fermierilor.

Riscuri:

- Necesită o coordonare îndelungată între autorități, fermieri, investitori și organizații neguvernamentale.
- Costuri inițiale considerabile, cu rezultate pe termen mediu și lung.

4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE

4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor

În urma evaluării multicriteriale a terenurilor agricole din cele 32 de comune studiate (situate în raioanele Orhei, Rezina și Șoldănești), s-au identificat diferențe semnificative în potrivirea diferitelor culturi și folosințe ale terenului. Per ansamblu, **cerealele de toamnă** (în special grâul și orzul) prezintă cea mai mare pretabilitate, având cele mai extinse suprafețe de teren clasificate drept potrivite sau foarte potrivite pentru aceste culturi. **Culturile prășitoare de primăvară** precum porumbul și floarea-soarelui au, dimpotrivă, o extindere mult mai redusă

a terenurilor cu favorabilitate ridicată, fiind în general limitate de factori climatici și edafici. Conform studiilor în domeniu, **principalii factori limitativi** ai productivității agricole în această regiune sunt deficitul de precipitații în perioada de vegetație, regimul termic, panta terenului și proprietățile solului (porozitate, conținut de humus, textură etc.). Aceste constrângeri explică de ce **speciile sensibile la secetă sau la îngheț** (de exemplu, vița-de-vie, piersicul) au un indice de pretabilitate foarte scăzut în majoritatea comunelor, în timp ce **plantele mai rezistente** (grâul, orzul, lucerna) reușesc să valorifice mai bine condițiile locale. Totodată, pe terenurile cu pantă accentuată sau soluri slab dezvoltate, **utilizările permanente** (pășuni și fânețe) reprezintă opțiunea optimă, aceste suprafețe fiind mai potrivite pentru pajiști naturale decât pentru culturi intensive. În continuare este prezentată analiza detaliată pentru fiecare comună, evidențiind culturile cu pretabilitate ridicată, zonele propice și recomandările privind culturile ce ar trebui evitate.

Comuna Vîșcăuți, situată în proximitatea Nistrului, beneficiază de un microclimat ușor mai cald și umed, fapt reflectat în profilul suitability-ii agricole. **Lucerna** (~36,5%) și **orzul** (~30,7%) împreună cu **grâul** (~30,7%) demonstrează un potențial agricol solid pentru rotațiile clasice; practic, o treime din comună este bună pentru cereale de toamnă și plante furajere. De asemenea, **prunul** (~17,6%) prezintă una dintre cele mai ridicate suitability-ii din regiune pentru pomi fructiferi, confirmând că la Vîșcăuți livezile de prun pot fi extinse pe suprafețe semnificative (solurile și clima de luncă a Nistrului fiind prielnice prunului). Zonele mai puțin favorabile sunt limitate – cca 7,7% din suprafață este optimă doar pentru **pășune**, semnalând existența unor pante sau soluri slabe care nu se pretează la arat. Pe de altă parte, nici aici **viticultura** nu este recomandată, iar **soia** și **cartoful** rămân opțiuni mai puțin performante (deși climatul Nistrului ajută puțin soia, aceasta tot sub 5% pretabilitate înaltă are). În ansamblu, Vîșcăuți se pretează unei agriculturi diversificate (cereale, plante tehnice, livezi de prun), evitând însă culturile cu cerințe speciale neacoperite (vița-de-vie, cartof etc.).

Schema de rotație recomandată (4-5 ani)

1. Anul I – Grâu de toamnă: cultură de bază, bine adaptată condițiilor locale.
2. Anul II – Orz de toamnă: alternanță cerealieră pentru diversificare.
3. Anul III – Floarea-soarelui (unde este potrivit): cultură tehnică ce rupe ciclul cerealier.
4. Anii IV–V – Lucernă: leguminoasă perenă ce refertilizează solul și oferă furaje de calitate.

Proporții și categorii de utilizare a terenului

- Culturi principale: grâu, orz, lucernă (în proporții variabile, adaptate analizei de pretabilitate).
- Culturi secundare: soia, mazăre sau alte leguminoase pe suprafețe mici.
- Pajiști permanente: pe terenurile marginale, în special în pantă.
- Livezi/pomi: doar pe microzone favorabile (prun, cireș), dacă sunt identificate.

Principii agronomice moderne aplicate

Rotația include diversificarea culturilor, alternanța cerealelor cu leguminoase și plante tehnice, evitarea monoculturii și utilizarea pajiștilor pe terenurile sensibile. Lucerna are rol ameliorator, fixând azotul și refăcând fertilitatea solului.

Culturi nerecomandate

Se vor evita culturile cu preabilitate foarte scăzută, precum vița-de-vie, piersicul, cartoful sau porumbul extensiv, deoarece nu oferă randamente stabile și sunt vulnerabile la condițiile pedoclimatice locale.

4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare

Progresul general privind realizarea obiectivelor **Planului Local de Acțiuni Comuna Vișcăuți, Raionul Orhei** va fi apreciat în baza următorilor indicatori:

Acțiuni	Indicator de progres	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2030	Cost estimativ	Surse de finanțare
1.1. Extinderea suprafeței fâșiilor forestiere de protecție	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață fâșii forestiere (ha) 	+100 ha	~63.300 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.2. Plantarea și/sau conservarea vegetației riverane	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață restaurată (ha) 	72 ha	4.500-16.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.3. Promovarea culturilor energetice și utilizarea resurselor de biomasă forestieră reziduală	<ul style="list-style-type: none"> Cantitate biomasă utilizată (tone) Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie 	130 ha	Dezvoltarea culturilor energetice: 20.000 - 25.000 lei pe hectar în primul an Colectarea și procesarea biomasei forestiere: 200 și 350 lei pe tonă.	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). Planul Național „Construim Moldova Europeană”, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Moldova
1.4. Reconstrucția ecologică a pădurilor afectate de uscure și alți factori vătămători sau necorespunzătoare sub raport structural-funcțional	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață reconstruită (ha) 	651 ha	1.500 - 2.000 lei pe hectar	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.5. Reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție a	<ul style="list-style-type: none"> Suprafață reconstruită (ha) 	4,16 ha	22 000 – 35 000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP)

terenurilor agricole				<p>pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027;</p> <ul style="list-style-type: none"> Proiectul GEF8 (FAO) perioada 2026-2030. Proiectul de Reziliență Rurală (PRR) – UCIP IFAD <p>Proiectul „Dezvoltarea Sectorului Forestier Comunal în Moldova” – Fondul BioCarbon</p>
1.6. Protecția pădurilor prin combaterea adecvată a dăunătorilor și bolilor (metode biologice de combatere etc.) și a pășunatului în păduri	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte anuale Număr de intervenții 	1301,14 ha	<p>Tratamente chimice: 1.000 la 5.000 lei/ha.</p> <p>Tratamente biologice: 1.500 și 3.000 lei/ha.</p> <p>Tratamente mecanice: 3.000–4.000 lei/ha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. <p>Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027</p>
1.7. Monitorizarea stării de sănătate a pădurilor și a solurilor forestiere	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte anuale Numărul de studii efectuate Procentul de păduri monitorizate anual. Numărul de probe de sol și vegetație analizate 	1301,14 ha	2.000 lei/ha anual	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor este parte integrantă a Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P). <p>Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027</p>
1.8. Prevenirea și limitarea incendiilor	<ul style="list-style-type: none"> Studii de caz Suprafața pădurilor protejată împotriva incendiilor (ha) 	1301,14 ha	4.650 lei și 13.900 lei pe an	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 <p>Proiectul „EU4 Moldova Reziliență – Stat Sigur, Comunități Puternice”</p>
1.9. Îmbunătățirea sistemului de monitorizare și observare a acțiunii factorilor biotici și abiotici destabilizatori	<ul style="list-style-type: none"> Număr de sisteme implementate Procentajul de păduri monitorizate 	1301,14 ha	13.500 lei pe an	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. <p>Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027</p>
2.1 Aplicarea măsurilor hidrotehnice și fito-ameliorative pe terenurile agricole	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor afectate de ravene pe care s-au aplicat măsuri 	7 ha	165–310 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Proiectul "Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale" (TRTP) Proiectul Băncii Mondiale "Agricultură Competitivă în Moldova" (MACP)

afectate de ravene	hidrotehnice și fitoameliorative (ha)			Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.2 Extinderea terenurilor irigate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor irigate (ha) 	+19 ha	60.000 - 180.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Granturi oferite de UCIP IFAD
2.3 Implementarea culturilor agricole cu un consum redus de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața cultivată cu culturi agricole cu consum redus de apă (ha) Reducerea consumului de apă pentru irigare (%) Numărul de ferme adoptând tehnici de irigare eficiente și culturi rezistente la secetă Eficiența utilizării apei în agricultura respectivă (litri apă pe kg de produs) 	331 ha	71.000 - 123.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME). Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM). Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” finanțat de Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD). Proiecte internaționale și parteneriate Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.4 Reducerea suprafeței de terenuri degradate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea și combaterea eroziunii solului, ha 	-32,6 ha	10.000 - 20.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Fonduri externe, Organizații internaționale și agenții de dezvoltare, Fonduri private și investiții. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.5 Reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea și combaterea eroziunii solului, ha 	-11,3 ha	64,2 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP). Subvenții pentru lucrările de îmbunătățiri funciare și protecția solului de la AIPA. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025

2.6 Conversia terenurilor arabile de pe pante (cu un anumit grad de degradare) în păduri	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare de terenuri arabile de pe pante care au fost convertite în păduri 	5 ha	9.500 – 13.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și local; AIPA, Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor. FEN, Fonduri externe
2.7 Creșterea cantității de reziduuri vegetale pe suprafața solului care îmbunătățește e agregarea și astfel reduce tendința de formare a crustei, lucrările minime ale solului și sistemul fără lucrări.	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea cantității de reziduuri vegetale aplicate pe sol pentru a îmbunătăți agregarea solului. Reducere a formării crustei pe sol. 	95 ha	7.000 - 11.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT) Programul de granturi pentru facilitarea accesului la piețele de desfacere pentru agricultori
2.8 Măsurile de management pentru reducerea pierderilor de carbon din sol	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de CO₂ Creșterea conținutului de materie organică Îmbunătățirea biodiversității solului 	19 ha	33.000 - 70.000 lei/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și fonduri internaționale Programul de Finanțare a Economiei Verzi (GEFF) al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) Programul AgreeCarbon
2.9 Măsurile de management pentru ameliorarea terenurilor săratate	<ul style="list-style-type: none"> Recuperarea și îmbunătățirea capacității solului afectat de sare, ha 	28 ha	12.000 - 23.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT), (UCIMPA) Subvenții pentru Lucrări de Îmbunătățiri Funciare și Protecția Solului, și Programul de Subvenționare a Investițiilor în Tehnica și Echipamentele Agricole (AIPA)
2.10 Măsurile de management pentru prevenirea degradării prin destructurare și crustificare	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața totală de teren agricol protejată împotriva eroziunii, ha 	9 ha	35.000 – 55.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
2.11 Măsurile pentru prevenirea degradării solului prin compactare	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor afectate de compactare, ha 	5 ha	1.250 - 3.300 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), subvenții și Programul de granturi post-investiționale "Managementul

				Durabil al Terenurilor" (MDT). Proiectul "Agricultura Competitivă în Moldova" (MAC-P)
2.12 Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea poluării solului	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor erodate reabilite, ha 	473 ha	15.000 – 25.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.13 Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea pierderii de nutrienți în sol	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor protejate de eroziune și degradare a solului, ha 	473 ha	3.000 - 5.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.14 Amendarea solurilor acide și alcaline	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor ameliorate, ha 	2 ha	1.300 - 3.200 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Subvențiile AIPA (Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură) Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Fondul Ecologic Național EU Neighbourhood Instrument
2.15 Proiectarea și executarea amenajărilor antierozionale pentru anii 2025-2030	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren protejată, ha 	19 ha	70.500-161.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. MAC-P (Managementul Agriculturii și Conservarea Solului) - Banca Mondială și PNUD Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 – UE
2.16 Modificarea categoriei de folosință a terenurilor	<ul style="list-style-type: none"> Conduc la modificarea albedoului la nivel local și eliminarea unor gaze cu efect de seră 	9 ha	21.000 - 60.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale "Managementul durabil al terenurilor", AIPA
2.17 Reabilitarea terenurilor degradate antropice (exploatare miniere, depuneri de reziduuri, poluate cu hidrocarburi, metale grele etc) și împădurire	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren reabilitată, ha 	2 ha	17.000 - 40.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)

2.18 Amenajarea pajiștilor	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața pajiștilor amenajate, ha 	65,01 ha	5.000 - 12.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)
3.1 Stimularea financiară privind procesul de consolidare a terenurilor mici, parcelate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor consolidate, ha 	9 ha	6.000–15.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare, ameliorare și protecție a solului. Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Stimularea consolidării terenurilor agricole, AIPA
3.2 Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea degradării solului și a pierderilor de nutrienți	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de fermieri care implementează tehnologii și practici durabile de gestionare a terenurilor Suprafața de teren agricol gestionată prin practici de management durabil 	473 ha	78.000 - 235.000 lei per fermier	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul Agricultura Competitivă (MAC-P). Programele Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți; Proiectul privind vânzarea-cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile; Proiectul privind transformarea digitală în agricultură; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) Proiecte ale Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER: Ecosistem LEADER din Republica Moldova mai sustenabil; Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate
3.3 Implementarea măsurilor de management durabil al resurselor de sol	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare unde s-au aplicat măsuri anti-eroziune, ha 	473 ha	97.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) Proiectul Băncii Mondiale „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.4 Practicarea asolamentului și rotației culturilor	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea producțiilor agricole; Conservarea biodiversității Reducerea presiunii bolilor, buruienilor și dăunătorilor 	378 ha	15.000-40.000 lei/ha/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. AIPA: Programul de granturi pentru îmbunătățirea productivității terenurilor prin management durabil al terenurilor și subvenții ADMA: Programul de Asistență pentru Fermierii Neprivilegiați 2KR și PAC; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME); Programul de Dezvoltare a Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM)
3.5 Executarea lucrărilor de afânare a solului pe verticală fără întoarcerea brazdei	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea conținutului de materie organică din sol; Sechestrarea carbonului; Intensificarea activității biologice a solului; 	66 ha	1.350 - 2.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare (AIPA) Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Proiectul privind vânzarea – cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile

	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea fertilității solului 			
3.6 Atenuarea fenomenului de tasare / compactare prin reducerea numărului de treceri și executarea lucrărilor la umiditatea optimă	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea conținutului de materie organică din sol; Sechestrarea carbonului; Intensificarea activității biologice și fertilității solului 	2 ha	17.000 – 28.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor Subvenții pentru proiecte de prelucrare a solului (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.7 Terasarea terenurilor în pantă pentru reținerea apei pe versanți	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea umidității solului, a altor proprietăți fizico-chimice ale acestuia 	19 ha	20.000 - 30.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor Subvenții pentru îmbunătățiri funciare Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.8 Înființarea culturilor anuale de acoperire (culturi verzi)	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea degradării sub impact al condițiilor climatice; Creșterea cantității de materie organica acumulata în sol 	378 ha	3.250 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.9 Implementare a semănatului dublu	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea volumului de apă curgătoare pe suprafața terenului 	9 ha	24.000 – 43.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.10 Extinderea sistemului de agricultură conservativă	<ul style="list-style-type: none"> Perturbarea minimă a solului 		3.600 - 6.700 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul de granturi privind îmbunătățirea productivității terenurilor printr-un management durabil al terenurilor (MAC-P) Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Programul vânzări în rate 2KR în agricultura performantă irigată
3.11 Implemen tarea măsurilor privind managemen tul integrat al resurselor de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren agricol irigat (hectare). Procentajul populației cu acces la apă potabilă sigură și de calitate. 	47 ha	43.000 - 89.000 lei (pentru implementa re inițială + operare pe un an)	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Proiectul „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” este finanțat de AID și ADA.

3.12 Alegerea unei tehnologii optime de irigare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea pierderilor de apă; ▪ Creșterea randamentului de utilizare a apei de irigat ▪ Suprafața de teren irigată (hectare) 	<p>47 ha</p>	<p>pentru irigare prin picurare (pentru primul an): 9.500 – 18.000 lei/ha pentru irigare prin aspersiune (pentru primul an): 7.500 – 15.000 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) ▪ Granturi oferite de UCIP IFAD ▪ Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) <p>Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”</p>
3.13 Măsurile de atenuare a eroziunii hidrice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea pierderilor de sol prin eroziune de suprafață 	<p>47 ha</p>	<p>23.000 - 44.000 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P) ▪ Subvenții pentru proiectele investiționale de îmbunătățire a calității solurilor <p>Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)</p>
3.14 Măsurile de atenuare pentru îmbunătățirea conectivității laterale și a capacității de retenție a apei în zona inundabilă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prevenirea inundațiilor prin preluarea undelor de viitura în luncile refăcute; ▪ Creșterea biodiversității; îmbunătățirea microclimatului 	<p>47 ha</p>	<p>2.050.000 – 4.100.000 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) <p>Programului „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)</p>
3.15 Construcția unor acumulări de compensare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea volumului de apă ce poate fi utilizat pentru combaterea deșertificării 	<p>28 ha</p>	<p>28.000 - 45.000 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) ▪ Granturi oferite de UCIP IFAD <p>Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”</p>
3.16 Crearea de noi zone umede	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea microclimatului ▪ Biodiversitatea ▪ Protecția împotriva inundațiilor 	<p>28 ha</p>	<p>60.000 – 130.000 lei/ha anual</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) <p>Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”</p>
3.17 Crearea de zone tampon în lungul râurilor/canalurilor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reținerea particulelor de sol,; ▪ Evitarea eutrofizării, ▪ Producere de biomasa 	<p>1 ha</p>	<p>55.000 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților

				pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” ▪ Proiectul „Deșeuri Solide în Republica Moldova” ▪ Proiectul UNEP/GEF: Cadrul global pentru biodiversitate Proiectul UNEP/GEF: Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova
3.18 Reabilitarea sistemelor de irigare existente și introducerea unor noi sisteme irigaționale	▪ Suprafața totală irigată anual	28 ha	pentru sistem de irigație prin picurare: 33.000 lei/ha pentru sistem de irigație prin aspersie: 51.500 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)

5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE

5.1. Obiectivele strategiei de comunicare

Strategia de comunicare are drept scop sprijinirea implementării eficiente a Planurilor Locale de Acțiuni (PLA), asigurarea transparenței procesului decizional și consolidarea implicării comunității în atingerea obiectivelor de neutralitate a degradării solurilor. Comunicarea eficientă este esențială pentru transformarea unui document strategic într-un proces viu, participativ și adaptabil, în care toți actorii – autorități publice locale, cetățeni, ONG-uri și parteneri – au un rol clar definit.

Obiectivele principale ale strategiei sunt:

- Creșterea gradului de informare a populației asupra conținutului și importanței PLA;
- Promovarea beneficiilor ecologice, economice și sociale ale măsurilor propuse în plan;
- Stimularea implicării active a cetățenilor, consilierilor locali, agenților economici și instituțiilor;
- Susținerea procesului de aprobare, finanțare și implementare printr-o imagine publică clară, coerentă și pozitivă;
- Prevenirea dezinformării și asigurarea unei înțelegeri corecte a obiectivelor și măsurilor incluse în plan.

5.2. Mesaje-cheie

Pentru a asigura coerența comunicării și ancorarea acesteia în realitățile locale, au fost formulate mesaje-cheie care reflectă valorile, prioritățile și viziunea Planului Local de Acțiuni (PLA). Acestea au rolul de a mobiliza comunitatea, de a consolida parteneriatele și de a oferi direcții clare pentru un discurs public orientat spre acțiune.

„Așa cum spune și un gospodar înțelept: Nu poți păstra ogoarele pline de râpi și alunecări – trebuie să acționezi pentru a le îmbunătăți ” - evidențiază nevoia urgentă de intervenție asupra terenurilor degradate și importanța acțiunii directe pentru conservarea productivității agricole.

„Trebuie să colectăm apa de ploaie – fiecare strop contează în fața secetei” - accentuează importanța valorificării resurselor naturale, în special în contextul precipitațiilor neregulate și a presiunii asupra surselor de apă.

„Apa va fi – dar nu cum vrem: ploi abundente, neregulate, cu efecte imprevizibile” - transmite riscul asociat schimbărilor climatice și subliniază necesitatea unor măsuri de adaptare, precum vegetație de protecție, irigații eficiente și gestionarea apelor pluviale.

„Planul Local de Acțiuni – un instrument real pentru dezvoltare durabilă” - subliniază caracterul aplicabil, concret și strategic al documentului;

„Împădurim, protejăm, dezvoltăm – împreună!” - încurajează participarea cetățenilor și actorilor locali în implementarea măsurilor de mediu;

„Agricultură modernă, mediu protejat” - pune accent pe echilibrul dintre productivitate și sustenabilitate;

„Comunitate unită, viitor prosper” - transmite ideea de solidaritate locală și implicare comună în dezvoltare;

„Comuna noastră devine mai verde, mai sigură și mai pregătită pentru viitor” - oferă o imagine pozitivă, orientată spre reziliență și adaptare climatică;

„Terenurile degradate trebuie să dispară din cadastru” - exprimă ferm angajamentul pentru reabilitarea terenurilor afectate de eroziune și pentru utilizarea eficientă a fiecărei suprafețe;

„Fiecare idee contează. Fiecare voce schimbă ceva.” - subliniază importanța dialogului deschis și a consultării permanente;

„Cu planul aprobat, atragem fonduri și construim viitorul comunei” - leagă direct strategia locală de oportunitățile de finanțare și dezvoltare concretă;

„Mai multă pădure, mai puțină secetă. Mai multă grijă, mai multă viață.” - transmite clar beneficiile ecologice ale împăduririi și conservării resurselor;

„Schimbările climatice nu sunt viitorul – sunt prezentul cu care trăim astăzi” - atrage atenția asupra urgenței intervenției și necesității unei acțiuni locale rapide și coordonate.

„Comunitatea recunoaște clar nevoile prioritare – apă și canalizare, servicii de sănătate și drumuri.” – subliniază importanța concentrării resurselor pe infrastructura de

bază, pentru îmbunătățirea calității vieții și prevenirea degradării continue a condițiilor de trai.

„Agricultura este afectată de lipsa irigațiilor și condiții climatice extreme – necesită sprijin tehnic și financiar.” – atrage atenția asupra vulnerabilității sectorului agricol și a urgenței implementării unor soluții de adaptare, pentru menținerea producției și securității alimentare.

„Problemele de mediu sunt urgente – gestionarea deșeurilor și reîmpădurirea sunt susținute de majoritatea.” – transmite necesitatea unor acțiuni imediate și coordonate pentru protejarea resurselor naturale și reducerea impactului asupra sănătății comunității.

„Turismul poate aduce beneficii economice – două treimi dintre cetățeni cred în acest potențial.” – evidențiază oportunitatea dezvoltării unor proiecte turistice care valorifică resursele culturale și naturale, generând venituri și locuri de muncă.

„Comunitatea este pregătită să se implice – peste 3/4 dintre locuitori vor să participe activ la consultări și proiecte.” – subliniază potențialul ridicat de mobilizare civică și importanța menținerii unui dialog constant cu cetățenii pentru succesul proiectelor.

„Deschidere majoră spre energie verde – peste 90% ar accesa programe pentru surse regenerabile.” – accentuează oportunitatea implementării de proiecte sustenabile pe energie regenerabilă, cu impact pe termen lung asupra costurilor și mediului.

5.3. Public-țintă

Strategia de comunicare se adresează unor categorii diverse de public, fiecare cu rol specific în procesul de elaborare, aprobare și implementare:

Autoritățile publice locale – primari, consilieri, funcționari publici: vizați în mod direct pentru asumarea și promovarea planului;

Cetățenii – locuitori ai comunei, în special tinerii și gospodarii interesați de conservarea terenurilor și a apei;

Fermierii și agenții economici – ca beneficiari direcți ai măsurilor privind irigarea, solul și reîmpădurirea;

ONG-uri și lideri comunitari – parteneri în implementarea activităților voluntare, de educație și conștientizare;

Instituții de învățământ și cadre didactice – esențiale pentru transmiterea valorilor legate de protecția mediului către generațiile tinere;

Finanțatori și donatori potențiali – cărora li se comunică caracterul strategic, realist și participativ al planului.

5.4. Canale de comunicare

Pentru a ajunge eficient la toate categoriile de public-țintă și a asigura implicarea comunității, au fost folosite canale de comunicare adaptate specificului local, punând accent pe accesibilitate, transparență și dialog direct:

- **Comunicare telefonică** – pentru contact rapid și eficient cu reprezentanții autorităților locale și alți actori relevanți;
- **E-mail și corespondență electronică** – pentru transmiterea documentelor, invitațiilor și agendelor;
- **Participare la ședințe de lucru și consultări publice** – esențiale în ambele runde de consultări:
 - **Prima rundă (martie-aprilie 2025)** – axată pe prezentarea obiectivelor PLA, identificarea problemelor prioritare și colectarea propunerilor. Reprezentanții echipei de elaborare a PLA au elaborat și aplicat un chestionar adresat comunității, pe baza căruia au fost obținute date relevante în cadrul zonei de studiu: distribuția respondenților (64% administrație publică, restul fermieri, antreprenori etc.), vechimea în comunitate (peste 80% locuiesc de mai mult de 10 ani), principalele probleme identificate (lipsa locurilor de muncă și drumurile proaste – 58,2% fiecare; apă/canalizare – 46,2%), priorități investiționale (apă/canalizare – 39,1%, sănătate – 36,8%, drumuri – 18,4%), dificultăți în agricultură (lipsa irigației, secetă, costuri ridicate), probleme de mediu (deșeuri necorespunzătoare – 66,7%, eroziune sol – 44%, poluare apă – 44%) și priorități (reîmpădurire – 76%). Totodată, s-au înregistrat opinii privind turismul (64,4% cred în potențial), implicarea comunitară (76,7% doresc să se implice mai mult) și deschiderea față de energia regenerabilă (91,5%). Discuțiile au avut loc direct în sala de ședințe a primăriei, cu participarea primarului, inginerului cadastral și a unui specialist în agricultură.
 - **A doua rundă (iulie-septembrie 2025)** – dedicată prezentării variantei în lucru a PLA. Autoritățile locale au fost rugate să analizeze documentul împreună cu specialiști, consilieri și reprezentanți agricoli pentru a formula observații. Aceași echipă, completată de un consilier local implicat activ, a evaluat fezabilitatea tehnică și economică a măsurilor.
- **Rețea informală de actori locali** – primari, ingineri cadastrali, consilieri, membri ai echipei de proiect, implicați în diseminarea informațiilor și mobilizarea comunității;
- **Transparență prin documente de lucru** – procese-verbale, planuri de acțiuni și materiale distribuite atât tipărit, cât și electronic, pentru analiză și feedback;
- **Consultări publice periodice** – întâlniri lunare sau trimestriale;
- **Platforme online și grupuri de social media** – pentru feedback rapid și actualizări privind proiectele în derulare;
- **Evenimente tematice** – festivaluri, târguri agricole, zile ecologice, care combină informarea cu implicarea comunității;
- **Parteneriate cu școli și ONG-uri locale** – pentru campanii de conștientizare privind mediul, turismul și agricultura sustenabilă.

În cadrul întâlnirilor și vizitelor de teren, s-au realizat fotografiile documentative atât din teren, cât și de la ședințe, pentru a ilustra starea actuală a zonelor vizate și implicarea participanților. Procesele-verbale au consemnat propunerile și concluziile, iar PLA în format MS Word a fost transmis primăriei pentru utilizare locală. Totodată, au fost colectate și distribuite datele de contact ale persoanelor responsabile cu finanțarea proiectelor de împădurire a proprietății private, sprijinind astfel accesul comunității la oportunități concrete de implementare.

Comunicarea a fost ușoară, fluidă și eficientă, susținută de receptivitatea autorităților locale, care s-au implicat activ de la confirmarea logistică a întâlnirilor până la participarea constantă la consultări. Atmosfera deschisă și constructivă, completată de exemple concrete din teren – zone cu risc de alunecare, sectoare cu eroziune avansată, pajiști degradate – a contribuit la fundamentarea participativă a Planului Local de Acțiuni.

5.5. Activități propuse

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a comunei și protejarea resurselor naturale, este esențială implicarea activă a tuturor – administrație, fermieri, tineri, elevi și comunitatea locală. Activitățile propuse urmăresc nu doar îmbunătățirea practicilor agricole și protecția mediului, ci și crearea unor oportunități economice, sociale și educaționale, care să consolideze spiritul de cooperare și identitatea locală.

Campanii de informare

Organizarea de campanii interactive și vizuale despre:

- rotația culturilor și beneficiile acestora pentru sănătatea solului;
- protecția solului și a apei prin metode ecologice și tradiționale adaptate contextului local;
- gestionarea responsabilă a deșeurilor, inclusiv colectarea selectivă și reciclarea;
- conservarea biodiversității prin protejarea speciilor locale și menținerea echilibrului ecosistemelor.

Aceste campanii pot include panouri informative, proiecții de scurtmetraje documentare, concursuri tematice și caravane educaționale în satele comunei.

Ateliere și cursuri

- **Pentru fermieri:** sesiuni practice despre tehnologii agricole moderne, utilizarea eficientă a resurselor, marketing rural, accesarea de fonduri europene și naționale.
- **Pentru tineri:** instruire în antreprenariat, dezvoltarea turismului local, organizarea de trasee ecoturistice, promovarea produselor tradiționale prin rețele sociale și platforme de vânzare online.
- **Pentru administrație:** cursuri de management de proiect, strategii de atragere a resurselor externe, formarea de parteneriate cu alte localități și organizații.

Crearea ONG-urilor locale

Susținerea formării de organizații neguvernamentale cu misiune clară de protecție a mediului și dezvoltare comunitară. ONG-urile pot deveni motorul acțiunilor de voluntariat, pot coordona proiecte educaționale și pot facilita accesul la finanțări nerambursabile.

Implicarea elevilor și localnicilor

Organizarea de acțiuni concrete și atractive, precum:

- plantarea de copaci, arbuști și flori pentru reînverzirea spațiilor publice;
- campanii de curățare a malurilor râurilor, pădurilor și zonelor verzi;
- stoparea eroziunii solului și a formării ravenelor prin construcția de gardulețe din nuiele, terasări și lucrări simple de stabilizare a versanților;
- crearea de „patrule verzi” formate din tineri voluntari care să monitorizeze și să raporteze problemele de mediu.

Grup de lucru local

Înființarea unui grup mixt format din reprezentanți ai primăriei, fermierilor, ONG-urilor, tinerilor și școlilor, care să supervizeze implementarea proiectelor, să identifice nevoile urgente și să caute surse de finanțare. Grupul ar putea funcționa ca un „Consiliu Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă” al comunei.

Târguri și expoziții

Organizarea periodică de evenimente tematice pentru promovarea:

- produselor locale (miere, brânzeturi, fructe, legume, conserve tradiționale);
- meșteșugurilor (țesături, obiecte din lemn, ceramică);
- oportunităților turistice (trasee de drumeție, zone naturale, gospodării agroturistice).

Aceste târguri pot include degustări, demonstrații meșteșugărești, expoziții foto și standuri interactive, atrăgând atât localnicii, cât și vizitatori din alte zone.

Perspective suplimentare

- Crearea unui **calendar anual al activităților comunitare** (Ziua Mediului, Săptămâna Verde, Ziua Recoltei).
- Organizarea de **competiții ecologice** între sate (cine colectează cele mai multe deșeuri reciclabile, cine plantează cei mai mulți copaci).
- Lansarea unui **program de „Ambasadori ai Mediului”** în rândul tinerilor, care să reprezinte comuna la evenimente județene sau naționale.
- Realizarea unui **colț verde în fiecare școală** – mini-grădini unde elevii învață despre plante și îngrijirea lor.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. **Comuna Vișcăuți are un potențial agricol și peisagistic semnificativ**, care poate fi valorificat printr-o viziune strategică și susținere adecvată.
2. **Scenariile de dezvoltare** (agricultură intensivă, ecologică-turistică, sau mixtă) pot fi combinate în funcție de prioritățile comunității și de resursele disponibile.
3. **Modernizarea infrastructurii** (drumuri, apă-canal, gestionarea deșeurilor) și **adoptarea practicilor agricole durabile** sunt esențiale pentru a asigura o creștere economică echilibrată și pentru a preveni degradarea mediului.
4. **Accesarea fondurilor externe** (europene, guvernamentale, private) și **parteneriatele public-private** pot accelera implementarea proiectelor-cheie și pot genera locuri de muncă noi.
5. **Implicarea comunității și transparența administrativă** în toate etapele planului determină acceptarea și sprijinul local, consolidând coeziunea socială și asigurând un progres pe termen lung.

Prin punerea în practică a acestui Plan Local de Acțiuni, comuna Vișcăuți poate să devină un exemplu de dezvoltare rurală sustenabilă în raionul Orhei, îmbinând cu succes modernizarea agriculturii, protecția mediului și creșterea calității vieții locuitorilor.

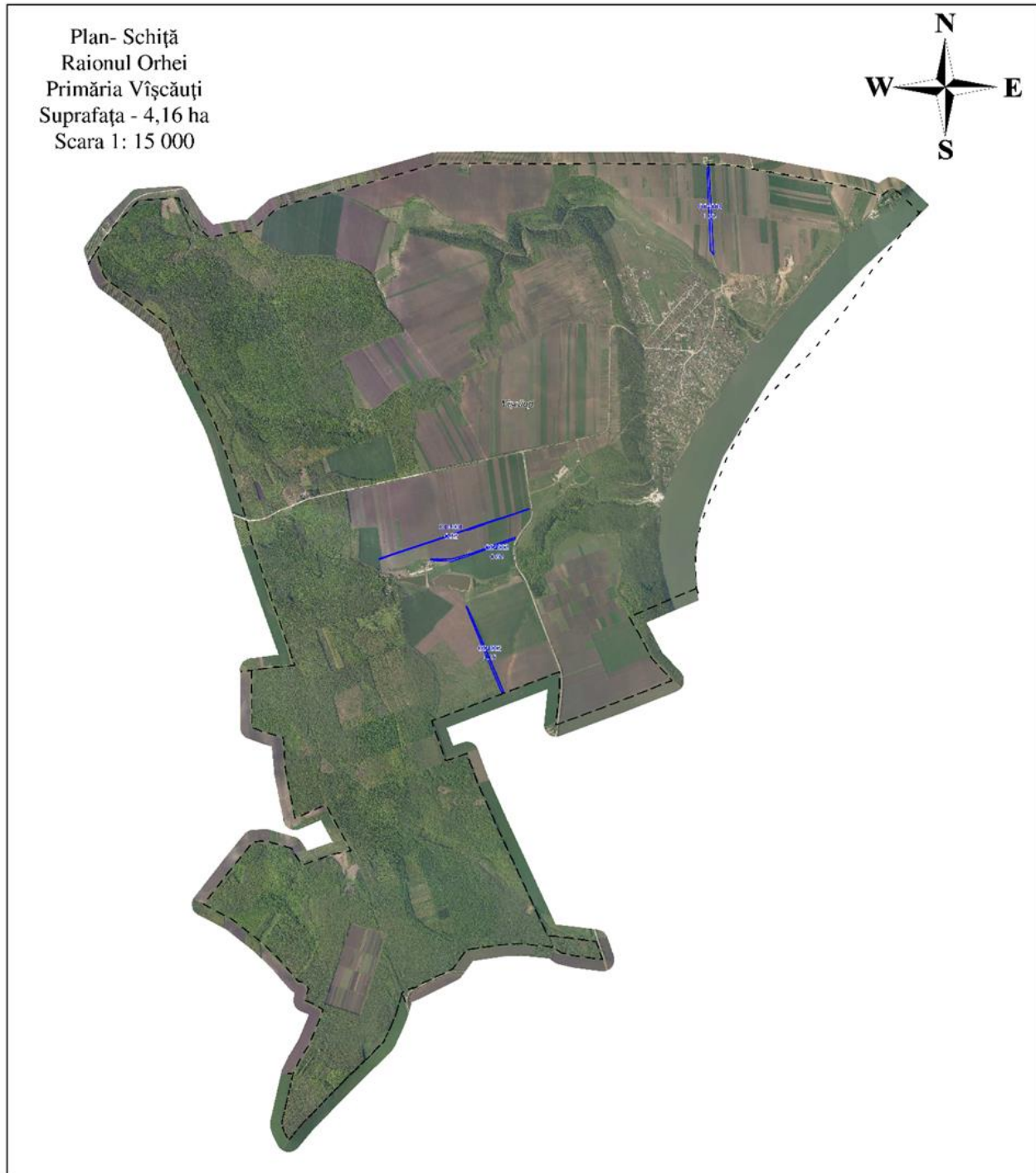
BIBLIOGRAFIE

- Studii și rapoarte oficiale ale autorităților din raionul Orhei
- Documente legislative și reglementări naționale privind dezvoltarea rurală și protecția mediului
- Statistici și analize ale Biroului Național de Statistică (BNS)
- Exemple de bune practici în agricultură ecologică și turism rural

ANEXE

1. **Material cartografic** – Hărți ale comunei Vișcăuți (delimitare, tipuri de utilizare a terenurilor, infrastructură)
2. **Tabele cu indicatori statistici** – Evoluția demografică, structura veniturilor, producția agricolă
3. **Cadru legislativ și reglementări** – Lista actelor normative relevante în domeniul agriculturii, mediului și dezvoltării rurale
4. **Proiecte și inițiative locale** – Exemple de proiecte de succes în agricultură, turism, protecția mediului
5. **Rezultate consultări** – Discuții, chestionare și interviuri cu cetățenii privind nevoile și prioritățile comunei

Anexa 1. Planul – schiță a PFP-urilor din perimetrul primăriei Vișcăuți

Anexa 2. Tabele cu indicatori statistici

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Lățime, m	Nr rînduri	Vîrsta, ani	Compoziția	SP	Grad uscare	Stare funcțională	Lucrări de reabilitare propuse	Harta tehnologică, nr
O04001	0,82	2	1	-	Vegetația lipsește	-	-	nefuncțională	Reconstrucție integrală	3; 4
									Completări	
O04002	1,18	6	3	10	2PA2NU4VI2DT	VI	-	satisfăcătoare	elagaj	31; 32
O04003	0,93	2	1	40	10CI	CI	U2	nesatisfăcătoare	elagaj	31; 32
									completări	4
O04005	1,23	-	-	-	Vegetația lipsește	-	-	nesatisfăcătoare	reconstrucție integrală	3; 4
									Completări	
Total	4,16									

Calculare prognozabile pentru suprafața de intervenție

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Compoziția	Lucrări propuse	Suprafața intervenție, ha	Harta tehnologică, nr	Cheltuieli conform HT, pentru 1 unitate	Calculare prognozabile pentru suprafața de intervenție, (reconstrucția integrală cu plantări și completări - termen de creștere 4 ani)
O04001	0,82	Vegetația lipsește	Reconstrucție integrală	0,82	3	34042,47	27914,82
O04002	1,18	2PA2NU4VI2DT	elagaj	0,43	32 (420 buc/ha)	15250,86	6557,86
O04003	0,93	10CI	elagaj	0,29	32 (420 buc/ha)	15250,86	4422,74
			completări	0,29	4	20622,69	5980,58
O04005	1,23	Vegetația lipsește	Reconstrucție integrală	0,5	3	34042,47	17021,23
Total	4,16					160454,73	86748,26